

حوکمی جگاره کیشانی

نفسین: شیخ عبدالرحمن بن ناصر السعدي
وهرکپان: سهروار بهرواری

حوکمّ جگاره کیشانی

نقیسین

عبد الرحمن بن ناصر السعدي (رحمه الله).

وهرگيران

سهروار بهرواری

مزگهفت

www.mzgaft.com

نقیسین: عبد الرحمن بن ناصر السعدي (رحمه الله).

وهرگیران: سهروار بهرواری.

دیزایننا ناچه پروکی: سایتی مزگهفت.

دیزایننا بهرگی: ژیکر سیتهی.

ژ بهرهمین: سایتی مزگهفت. www.mzgaft.com

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسیار: ژ لایئ (علي بن حمد الصالحي) بۆ شیخی ریزدار (عبدالرحمن الناصر السعدي). پشتی سلاقی (السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته) هیقیدارین ژ هه وه هوین ب شیوهیه کئی رۆهن بۆ مه حوکمی جگاره کیشانی و بازگانیا ب وئی بدهنه دیار کرن، ئه ریی چه رامه یان مه کروهه، خودی پاداشتی بدهته هه وه حوکمی قئی چه ندی بۆ مه بدهنه دیار کرن؟

به رسف: ب هاریکاریا خودی: ئەم داخووا راسته پیری بۆ مه و بۆ برایی مه یین موسلمان دخوازین.

جگاره کیشان و بازگانیا ب وئی و هاریکاری کرنا ل سهر کیشانا وئی ژی چه رامه، چه لال نینه بۆ موسلمانی جگاری ب دهست خوڤه بینیت و بکیشیت و بازگانییی پی بکهت، پیدقییه ل سهر ههر که سه کئی قئی چه ندی دکهت ته و به کا دلسۆزانه بکهت، کا چاوا پیدقییه ل سهر وی ژ هه می گونه هان ته و به بکهت؛ و حوکمی جگاره کیشان دکه قیته ل بن گشتگیریا رامانین به لگه یان ئه وین ئاماژه ب چه رام بوونا وئی دهن، ئه و ژی ژبه ر زیانا ئایینی و

ساخله می و سامانی ئەو زیانه کا ژ څان به سی هندییبه کو جگاره
کیشانی چه رام بکهت څیجا پا چاوا ئەگەر هەر سی زیان پیکفه
کۆم بوون؟!

**سه بارهت زیانا ئایینی و به لگه یین ئامازه ب قه دهغه کرنا ب
کارئینان و چه رام بوونا وی گه له کن: ژ وان به لگه یان:**

1_ خودایی مه زن دبیژیت: {وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْحَبَائِثَ} [الأعراف: ۱۵۷]، رامان: "و تشتی پاقر بو وان دورست
دکهت، و تشتی پیس ل سهر وان چه رام دکهت".

2_ خودایی مه زن دبیژیت: {وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ} [البقرة:
۱۹۵]، رامان: "و خو ب ده ستیت خو نه ها قیژنه د مالویرانیییدا
[خو د هیلاک نه بهن]".

3_ خودایی مه زن دبیژیت: {وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ
رَحِيمًا} [النساء: ۲۹]، رامان: "و خو [ژ بی هیقیبوونی] نه کوژن
یان ئیکدو نه کوژن ب راستی خودی د گه ل هه وه یی دلوقانه".

د قان ئايه تاندا و د گه له ك ئايه تنين ديدا خودايي مه زن هر
تشته كي پيس و يي ب زيان يي چه رام كرى، قيچا هر تشته كي
پيس و زياني ب گه هينيت چه لال نينه بهيته بكارئينان، تشتي
پيس و يي ب زيان ژ شينوارين وي دهيتته نياسين و ژ وي
خرابيي ئه وال دويث وي دهيت، ئه ف جگاره كيشان خرابييه كا
مه زن و زيانه كا بهر چاچه همي كه س وي خرابيي و زياني دبينن،
و جگار كيش ب خو باشتر ژ خه لكى ب پيساتي و زيانا وي دزانن.
به لي پا چه زا وان يا هيلانا جگاره كيشان يا لاوازه، نه فسا وان ل
سه ر هه ستي هيلانا جگاره كيشاني يي زال بوويه، زانا دبيژن: هر
خوارن و فه خوارنه ك زيان تيذا بيت چه رامه بهيته خوارن
و فه خوارن.

و ژ زیاتین ئایینی: مروّقی سستوخاف دکهت د کرنا په‌رستنئ و
ئه‌نجامدانا ئه‌رکاندا ب تایبه‌تی پوژئیگرتنئ، هر تشته‌کئ مروّقی
سستوخاف بکهت د کرنا په‌رستنئدا ئه‌و تشت یئ خرابه بو
مروّقی.

و هه‌روه‌سا مروّقی به‌ره‌ف نئیکه‌لییا مروّقین بیهن نه‌خوش دکهت و
مروّقی ژ دیوانین مروّقین چاک دویر دکهت هه‌روه‌سا ئه‌م ب
چاقین خو دبیین، ئه‌ف چه‌نده مه‌زنترین خرابیه بو مروّقی
هه‌قالئ خرابکاران بیت و دویرئ ژ مروّقین چاکان بیت، ئه‌ف
چه‌نده دژاتییا خه‌لکئ خیرئ دکهت و کهرب قه‌بوونا ژ وان و
غه‌یبه‌ت کرنا وان و دویر ژ ریکا وان ب خوڤه‌ دگریت، که‌نگی
مروّقین بچویک و یین مه‌زن تووشی قئ چه‌ندی بوون دئ که‌قنه
د ریکین خراب و کریتدا، ئه‌ف چه‌نده دئ بیته‌ ناخونیشان بو ژ
ده‌ستدانا په‌وشتئ وان، جگاره‌ کیشان دمرگه‌هه‌که بو خرابییین
زور و ژبلی کو ئه‌و ب خو ژئ یا ب زیانه.

و سه‌بارهت زيانا ساخلمی: گه‌له‌ك، هیژی پویج و لاواز دكه‌ت، چاقان لاواز دكه‌ت، ریك و په‌ك د زکی دا یا هه‌ی هیژی لاواز دكه‌ت و ریگریی ل گولچیسكان ژ و مرگرتنا مفا ژ خوارنی دكه‌ت، كه‌نگی ئەف هه‌ردوو تشته ل ده‌ف مروّقی په‌یدا بوو دی مه‌ترسی دژوار بیت و دی تووشی نه‌خوشییه‌كا گران بیت،

هه‌روه‌سا ژ وان زیانین ساخلمی: دلی لاواز دكه‌ت و عه‌سه‌بیین مروّقی تیكدده‌ت و جگاره‌كیش حه‌زا خوارنی ژ ده‌ست دده‌ت.

هه‌روه‌سا ژ وان زیانین ساخلمی: كو‌خك و بیهن ته‌نگ بوونه‌كا دژوار و دبیت بگه‌هینه خه‌ندقان‌دن، ئەفی جگاری چه‌ند مروّف كوشتینه یان ب هیلاك برینه، گه‌له‌ك نوژداران نه‌به‌س ئیكی یا دیار کری كو ئەگه‌ر مروّف گه‌له‌ك جگاران بکیشیت دی بیته ئەگه‌ری نه‌خوشییین سینگی، و ئەو ژمی كو‌خكه و ئیشین دیتره، و ئەگه‌ره‌کی مه‌زنه بو توشبوون ب ئیشاگران و ئەفه ژمی ژ مه‌ترسیت‌ترین نه‌خوشییايه.

قِيجا حَيبَه تى بۆ مرۆقى عاقل ئه وى گرنگيى ب پاراستنا
ساخله مييا خو ددهت و جگاران دكيشيت و ل گهل زانينا وى ب
تووشبوونا قان نه خوشييان!!

قِيجا چهند كه سان ب ئه گهرى وى ژيانا خو ژ دهست داينه. و
چهند كه س مه زنتر ژ قى چهندى يين تووشبووين، ئيشا چهند
كه سان ب ئه گهرى جگاره كيشانى ب هيز بوويه هه تا گه هشتييه
وى رادهى نوژداران چ چاره سهرى بۆ نه خوشييا وى نه ديتينه و
چهند بله ز بهرى هه قالين خو دايه خرابيى و هيز و ساخله مييا
وى ژ دهست داين.

ژ حَيبَه تيان گه له ك مرؤف پيگريى ب شيره تين نوژداران دكهن د
وان تشتين مه ترسييا وان كي متر ژ جگاره كيشانى به لى پا چاوا
خه مسارى د قى چهندا مه ترسييدا دكهن؛ ئه و ژى ژ بهر كو حه زا
جگاره كيشانى يا زال بووى ل سهر نه فسا وى و بهرگرييا وى يا
لاواز كرى و عه ده تى مرؤقى به ره ف وان تشتين خراب دبه ت ئه و يين
في ر بووين.

مهندههوش نه به ژ گه لهك نوژداران ئه ويښ جگارا دكيشن ب دهقى خو دانپيدانى دكهن يان ب ريكا راپوورتين وان كو زيانا جگاره كيشانى يا پزيشكييه، عهدهتى مروقى زال دبیت ل سهر عه قلى خودانى خو و حه زا وى، گه لهك جارن يان كيښم جارن هه ست ب زيانا جگاره كيشانى دكته و ئه ويى به رده و امه ل سهر وى تشتى زيانى دگه هينتى.

و بتنى مه ئامازه كا بچويك ب فان زيانا دا، ههروه سا زيانا رهش كرنا دهقى مروقى و ليڅ و ددانين وى يا تيدا، بله ز به لاف دبیت و دانا په يړ كرمى و پويچ دكته و به لاعيمان تيكدهت و دهرا زينا خوارن و هه خوارنى هه تا وه كى گوشته كى پزى لى دكته ژ ههر تشته كى لى نه خو ش دبیت.

و جگاره كيشان ژيدهرى ئيلتياهاتين گه لهك نه خوشيانه و ههر كه سه كى دويچوونى بو زيانين وى بكهت دى بو وى گه لهك ژ وان زيانين مه ديار كرين ديار دبیت.

و سہارہت زیانین سامانی: فہر موودہ کا سہ حیج ژ پیغہ مہری
خودی ﷺ دہیتہ فہ گوہاستن: "ئہم ژ پویج کرنا سامانی بیین
پاشقہ لیداین" [البخاری (1477)، مسلم (593)]، پویج کرنا سامانی
دژواترہ ژ سؤتنی د قی جگاریدا ئہوا بی مفا، ب چ ریگان مفا تیدا
نینہ، گہلہک جگار کیش پارین خو ب جگاران پویج دکہن و دبیت
ئہو تشتین فہر بیین کو پیدقییہ بو خو دابین بکن بیین ہیالین و
پارین خو ل جگاران د مہزیخین و ئہ فہ سہرداچوون و زیانہ کا
مہزنہ مروف پارین خو د وان تشتین بی مفا دا بمہزیخیت، قیجا
پا چہوا ئہ گہر د تشتین ب زیاندا بمہزیخیت!

دہمی جگارہ کیشان بو ئاینی و ساخلہ مییی و سامانی یا ب زیان
بیت، بازگانیا ب وی یا حہرامہ، بازگانیا کا ب خوسارہتہ یا
بی فایدہیہ، مروقان دیت ہندی مارکیتہک جگارہ تیدا دہیتہ
فروتن خو ئہ گہر دہستییکا وی فایدہی ژی ژی ببینیت دووماہییا
وی بی خوسارہت بووی و دووماہییا وی یا ب زیانہ، ہمی زانا
ئیک دہنگن کو جگارہ کیشان یا حہرامہ، وکہ سین ئاسایی
دویقچوویین زانایانہ، نہ دروستہ و ریکیپینہ دایہ بو کہ سین

ئاسايى ل دويىف چه زىن نه فسا خو بکهفن، و رامانا بگهورن و هيجه تا هندى بينن کو هندهک ژ زانايايىن وه لاتان يىن ههين قى هيندى چه لال دکهن و ب چه رام نابينن، وهندى ئەف گهورينه (تهئويله) يه يا دروست نينه ب هه قراييا زانايان، چونكى که سيىن ئاسايى د سه ربخو نينن به لکو ديقچوويىن زانايايىن خوئه، و بو وان دروست نينه ئەو ژ گوئنيىت زانايايىن خو دهرکهفن، و ئەقه يه يا کو پيدقى لسهر وان.

وهكى خودايى مه زن گوئى: {فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذَّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ} [النحل: ٤٣]. رامان: "قئيجا هوين پسيارا زانايايىن كيتايىن بهرى بکهن، ئەگهر هوين ب وئى چه ندى دنه زانن".

ويىن وهكى قى ژ ته فسيريىن به ربه لاف لسهر ئە زمانى هندهک ژ خه لكى ئاسايى، کو ديقچوونا هه وايى نه فسى دکهن نه کو ديقچوونا هه قى و راسته ريبوونى، ئەو تى نه بيت ده مى دبيژن: هندهک ژ زانايايىن وه لاتان يىن ههين خشوعى ناکه نه مه رج بو نقئيزى، و قئيجا هوينزى ئينکارا مه نه کهن هه که مه دويقچوونا وان کر، يان هندهک يىن ههين ريکى ب جوره كى ريبايى دهن، قئيجا

بۆ مه ههيه ئەم ل ديف وان بچين، يان يين ههين خوارنا گۆشتى
خودان په نجا ژ بالندا چه رام ناکه ن، قیجا بۆ مه ههيه ئەم ل دویف
وان بچين، قیجا هه که ئەف دمرگه هه بهیته فه کرن لسهر خه لکی
دی خرابیه کا مه زن په یدا بیت.

تهرازییا دروست: ئەو ئەوا بنه مایین شه ریعه تی و رینمایین
وی ئامازه پیداین، براستی ئامازه ب حه رام بوونا کیشانا جگاران
یا دای؛ ژبه ر کو خرابی و زیانین جوراوجور ب خوڤه دگریت، هه ر
تشته ک زیان د ئاین و ساخله م و سامانی مروڤی تیدا هه بیت ئەو
تشت حه رامه، قیجا پا چاوا ئەگه ر ئەف زیانین هه نی هه می پیکڤه
کۆم بوون؟ ئەری مانه یا به ر عه قله ب ریکا شه ریعه تی و عه قلی و
پزیشکی قی چه ندی به یلیت و ژ کیشانا وی خه لکی هشیار بکه یین
و شیره تا ب هیلانا وی بکه یین!

قیجا ئەرکه مروڤ خو شیره ت بکه ت ب هیلانا کیشانا جگاران و ژ
کیشانا وی ته و به بکه ت و به ره ف خودایی مه زنه بچیت و ب
رژدییه کا مۆکم ب داخوازا هاریکارییا خودایی مه زن هه ولبده ت لی
نه زقریت و چ جارن دوودل نه بیت د هیلانا ویدا و به رانه ری وی
لاواز نه بیت، قیجا یی قی چه ندی بکه ت دی خودایی مه زن
هاریکارییا وی که ت و هیلانا وی ل به ر دلی وی ب ساناهی که ت.
ئەو تشتی ل به ر وی ب ساناهی دکه ت ئەو هه ر که سه کی
تشته کی ژ بو خودی به یلیت دی خودی بو وی تشته کی ب

خیرتر به دهل فه که ت، ههروهسا خیرا کرنا په رستنا ب ماندی بوون
پتره ژ کرنا په رستنه کا بی ماندی بوون (چونکی خیرهک بو
په رستنییه و خیرهک بو ماندی بوونییه) ، ههروهسا هیلانا گونه هان
ب ماندی بوون خیرا وی پتره ژ هیلانا گونه هان بی ماندی بوون،
قیجا هر که سه کی خودی هاریکارییا وی کر ب هیلانا کیشانان
جگاران دهستیکی دی ماندی بیت پاشی پیچ پیچه خودی دی
نیعمه تا خو ل گهل که ت هه تا بهیلت، قیجا بلا بی که یفخوش
بیت ب نیعمه تا خودی و پاراستن و هاریکارییا وی و ب وی تشتی
برایین خو شیرهت بکه ت نه وی خو پی شیرهت کری و سه رکه فتن
د دهستی خودی دایه، هر که سه کی رژدی دلی وی دا هه بیت
وئنیه ته کا راستگو ب جیبه جیکرنا فرمانان و هیلانا گونه هان
خودی دی کارو کریارین وی ب ساناهی که ت و دی هه می ریکیین
خیری بو وی به رده ست که ت، ژ خودی داخواز دکهین به ری مه
بده ته کرنا خیران و مه ژ خرابییان بیاریزیت نه و خودان مه ردینی
و دلوقانییه کا بی سنوره.

والحمد لله رب العالمين
وصلى الله وسلم على نبينا محمد
وعلى آله وصحبه أجمعين

ناقه پروک

- سه بارهت زیانا ئایینی و به لگه یین ئاماژه ب قه دهغه کرنا ب
4..... کارئینان و چه رام بوونا وی گه له کن: ژ وان به لگه یان:
6..... و ژ زیانین ئایینی:
7..... و سه بارهت زیانا ساخله میی
10..... و سه بارهت زیانین سامانی
11..... ته رازیا دروست

مزگفت

www.mzgaft.com